

RIHLA

KULTAMUSEON TIEDOTUSLEHTI 2/2025

Golden World 30 vuotta

SISÄLLYSLUETTELO

Asiakaspalvelun terveiset.....	3	Talkoot	
Ajankohtaista.....	5	Menneet	10
Talvi 2025-2026 aukioloajat.....	5	Tulevat	12
Kokoelmapäällikkö työvapaalla	5	Golden World 30 vuotta	13
Talvista tekemistä museolla	6	Hyvää joulua	15
Lainattavat kiertonäyttelyt netissä	7		
Vastuumuseohaun valmistelun aloitus	8	Kuvat ©Kultamuseo, ellei toisin mainita.	
Kultamuseon ruki ry:n vuosikokous	9		
Vuoden 2026 vaihtuvat näyttelyt	9		

Etukansi: Kansainvälisen Golden World-rakennuksen kattorunko on noussut harjakaiskorkeuteen elokuussa 1994. Katosta puuttuu vielä joitain rakenteita, mutta sateen suojassa osin jo ollaan.

Takakansi: Tsekin osastolla oleva kopio kelttiläisestä aarteesta oli kuvattavana ennen paikoilleen laittoa 1995.

Kuvat: Kultamuseo

Rihlan aineisto on vapaata kopiotavaksi
mainitsemalla alkuperä.

ISSN 0780-7988

Kultamuseon tiedotuslehti

Vastaava toimittaja:

Hanna Mattila

Kultamuseo,

Tankavaarantie 11 C, 99695 Tankavaara

www.kultamuseo.fi

info@kultamuseo.fi

Ilmoitushinnat: 1/1 sivu 80€, 1/2 sivua 50€
(ei lisättävää arvonlisäveroa).

Kultamuseon aukioloajat:

1.6.-30.9. avoinna joka päivä klo 10-17

1.10.-31.5. avoinna ma-pe klo 11-16

Pääsyliput:

Aikuiset 12€/hlö

Eläkeläiset ja opiskelijat 10€/hlö

Lapset 7-16 v. 6€/hlö

Lapset alle 7 v. ilmaiseksi

Perhelippu (2 aik. + 1-2 lasta) 27€

Ryhmät (yli 10 hlöä) 10€/hlö

ASIAKASPALVELUN TERVEISET

Kultamuseolla oli jälleen vilkas kesä yhdes- sä innokkaiden kesäyöntekijöiden kanssa. Pyrimme kesäkauden aikana erityisesti kokeile- maan uudenlaisia toimintatapoja, joilla parantaa asiakaspalvelua. Kesäyöntekijät pääsivät myös hyödyntämään erityisosaamistaan erilaisten mu- seoteemojen parissa.

Kultamuseon toimintaa elävöittää mahdollisuus saada uusia näkökulmia museolojen tuoreiden ammattilaisten taholta. Roosan ansiosta museolle on nyt tehty esteettömyyskartoitus, Fae toi ideoita taidehistorian puolelta ja hanketyöntekijänä toiminut Pirita kartoitti asiakkaiden museokokemuksia. Suuret kiitokset Faelle, Roosalle ja Piritalle mahtavista ideoista ja hyvästä yhteishengestä!

Menneenä kesänä kokeilimme joitain uudenlaisia toimintamalleja. Varsinkin syyskuun aikana toteutettu kullanhuuhtontakokeilu osoittautui toimivaksi. Sen sijaan, että eri ryhmät varaisivat sähköpostitse oman kullanhuuhtonta-aikansa, pidimme jokaisena arkipäivänä yhteisen huuhtonnan, jossa oli tilaa 20 hengelle.

Kokeilun johdosta museolla käyneiden kullanhuuhtojien määrä tuplaantui syyskuussa jopa vilkkaimpiin kesäkuukausiin verrattuna. Oli myös ilo nähdä, kuinka toisilleen tuntemattomatkin ihmiset löysivät yhteistä keskusteltavaa vaskoolien äärellä! Samaan malliin on hyvä jatkaa ensi kesänäkin. Lisäksi kullanhuuhtontavarauksia tulee sujuvoittamaan uuden varausjärjestelmän käyttöönotto.

Yksi kesän iloista oli myös Kultamuseon sosiaalisen median näkyvyyden kasvaminen, jota kesäyöntekijämme olivat edistämässä. Teimme kesän aikana useampiakin uusia ennätysiä some-näkyvyydessä ja pyrimme pitämään tavoitettua näkyvyyttä yllä myös talvikauden aikana. Vaikka some-näkyvyys ei suoraan nosta museon kävijämääriä, on aktiivisia elonmerkkejä hyvä osoittaa monipuolisin keinoin.

Tavoittaaksemme lisää kävijöitä myös talven aikana, olemme lokakuussa aloittaneet uuden aktiviteetin. Asiakaspalvelupäällikkömme Terhi on kehittänyt Kullankaivajan aloituspakkaus (engl. Gold Prospector's Starter Pack) -nimisen ohjelman, jota vedämme Kultamuseolla joka keskiviikko ja perjantai klo 14. Paketin perushinta asiakkaille on 30 euroa ja siihen sisältyy pääsylipun lisäksi lyhyt opastus kultahistoriaan ja kullan alkuperään sekä kullanhuuhtonta.

Viikko-ohjelma on lähtenyt rohkaisevasti käyntiin. Lokakuussa osallistujia on ollut jo runsaasti ja ennakoilmoittautumisiakin on tullut pitkälle joulukuulle. Ihanteellinen tavoite olisi talvikauden kävijämäärän kasvu siten, että tulevaisuudessa museolla olisi mahdollisuus ja resurssit järjestää kultahistoriaan ja kullanhuuhtontaan liittyvä opastus asiakkaille päivittäin.

Jarno

hanketyöntekijä ja 2025 kesän
asiakaspalveluvastaava

Tankavaaran elinkautiset – Kultamuseon joukkue kesän 2025 kultakisoissa. Kyseessä on ns. Lapin kulta-sarja, joka on huumorimielinen haastekisa erilaisille yhteistyötahoille. Kuva: Kultamuseo/Hanna

AJANKOHTAISTA

Talvi 2025-2026 aukioloajat

Kultamuseo on talvikaudella avoinna seuraavasti:

Ajalla 1.10.2025 – 31.5.2026

ma-pe klo 11-16.

Juhlapyhinä museo on suljettu. Ajantasaiset aukioloajat poikkeuksineen löydät varmimmin nettisivuiltamme.

www.kultamuseo.fi

Lämpimästi tervetuloa!

Kokoelmapäällikkö työ- vapaalla sydäntalven

Kokoelmapäällikkö Hanna Mattila pitää sydäntalvella 2025-2026 4 kuukauden mittaisen työvapaan, tarkemmin ajalla 1.11.2025 – 28.2.2026. Hänen sijaisenaan toimii tuon ajan Tytti Yli-Viikari.

Hanna palaa maaliskuussa 2026 takaisin museolle talviloman kautta, ollen takaisin töissä viikolla 11.

Aurinko näyttäytyy Tankavaaran päällä talvella 2006. Kuva: Kauko Launonen

Talvista tekemistä Kultamuseolla

Kultamuseo on avoinna ympäri vuoden, joten voit tutustua Lapin ja maailman kultaperinteeseen myös talvella. Ryhmille esimerkiksi on tarjolla kullanhuuhtonnan oppitunti ja opastettu kierros museossa vaikka keskellä kaamosaikaa. Muistathan varata ohjelmat ajoissa!

Uutena tulevalla talvikaudella on tunnin mittainen ohjelma ”**Kullankaivajan aloituspakkaus**”. Ohjelmaan hintaan sisältyy pääsyliput, lyhyt opastus sekä kullanhuuhtonta.

Kullankaivajan aloituspakkaus järjestetään keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 14 aikavälillä 15.10.2025 – 27.3.2026.

Minimi tässä aloituspakkauksessa on kaksi henkilöä, maksimikoko on 20 henkilöä, ja varaus on tehtävä viimeistään samana aamuna klo 9 mennessä.

Opastukset varaudutaan pitämään sekä suomeksi että englanniksi ohjelmaan osallistuvien asiakasprofiilin mukaan.

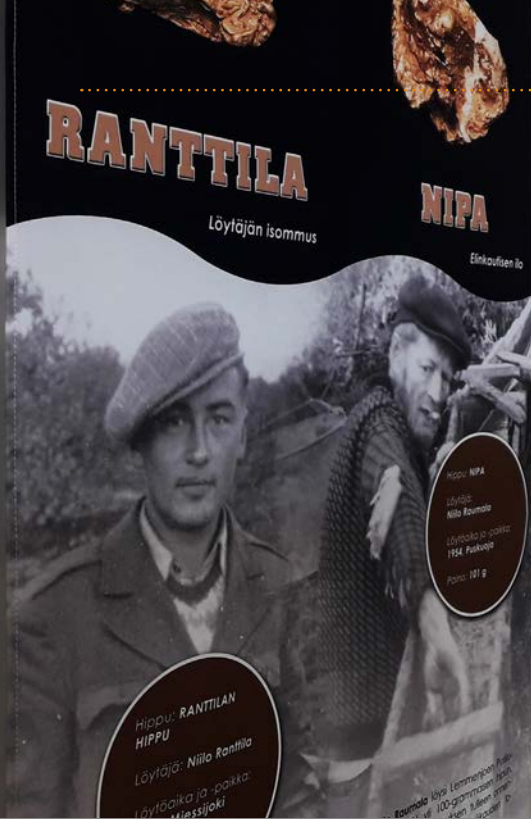
Tarkempaa tietoa ohjelmista ja Kullankaivajan aloituspakkauksesta löydät:

www.kultamuseo.fi/ohjelmat

Talvisin kullanhuuhtonta tapahtuu museon sisätiloilla ja normaalia pienemmillä vaskooleilla.

Kuva: Joonas Vuorio.

Lainattavat kiertonäyttelyt netissä

Kultamuseolla on useita näyttelyitä, jotka ovat kätevässä banderollimuodossa. Näistä osa on jo kiertänytkin kirjastoissa ja muissa museoissa. Nyt tiedot lainattavissa olevista näyttelyistä löytyvät myös Kultamuseon nettisivuilta osoitteesta:

<https://www.kultamuseo.fi/nayttelyt/kiertonayttelyt/>

Museolla on tällä hetkellä neljä lainattavaa kiertonäyttelyä:

- 1) Kultaryntäys Lappiin
- 2) Tähtiä – kertomus Lapin kultamaiden rohkeista naisista
- 3) Hiput – löytöjä Lapista sekä
- 4) Mainareita ja miinoja – II maailmansota ja Lapin kullankaivu.

Näyttelyiden varaustilanteen näet kunkin näyttelyn kohdalla.

Vastuumuseohaun valmistelun aloitus

Kultamuseo tallentaa, säilyttää ja esittelee ainutlaatuista ja arvokasta pohjoista kultaperinnettä ai-
noana museona Suomessa. Kansainvälisen perinteen verrokinomainen esittely syventää käsitystä
kullan roolista ihmiskunnan historiassa ympäri maailman. Kansainvälinen osuus tekee samalla muse-
osta ainutlaatuisen.

Tätä taustaa vasten, sekä esimerkiksi pitkäaikainen inventointi- ja kunnostustyö kultakulttuurikohteissa
huomioiden, Kultamuseo on päättänyt aloittaa valmistelut valtakunnallisen vastuumuseostatuksen
saamiseksi.

Valtakunnallisen vastuumuseon roolista löydät tarkemmin netissä:

<https://museoliitto.fi/valtakunnalliset-vastuumuseot/>

sekä tarkemmin museolaista:

<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2019/314>

Lyhyesti perustuen Museoliiton sivustoon:

Valtakunnalliset vastuumuseot ovat valtakunnallisia asiantuntijoita kukin omalla erikoisalallaan.

Suomessa toimii tällä hetkellä 18 valtakunnallista vastuumuseota, joiden tehtävänä on toimialallaan:

- toteuttaa valtakunnallista museotoimintaa erikoisalallaan;
- kehittää ja edistää kulttuuriperintötyötä ja museoiden yhteistyötä erikoisalallaan;
- toimia erikoisalansa kulttuuriperinnön valtakunnallisena asiantuntijana;
- ylläpitää ja edistää erikoisalansa kansainvälisiä yhteyksiä;
- edistää erikoisalansa kulttuuriperinnön tallentamista ja digitaalista saatavuutta.

*Kuva vuoden 1981 inventointiretkeltä Ivalojoen
alueella.*

Kultamuseon tuki ry:n vuosikokous

Kultamuseon tuki ry:n vuosikokous järjestetään aiemmasta poiketen toukokuun lopulla, kesätalkoiden kanssa samoihin aikoihin. Vuosikokous pidetään Kultamuseon auditoriossa **sunnuntaina 31.5.2025 klo 12 alkaen**. Käsitellään sääntömääräiset asiat.

Tervetuloa!

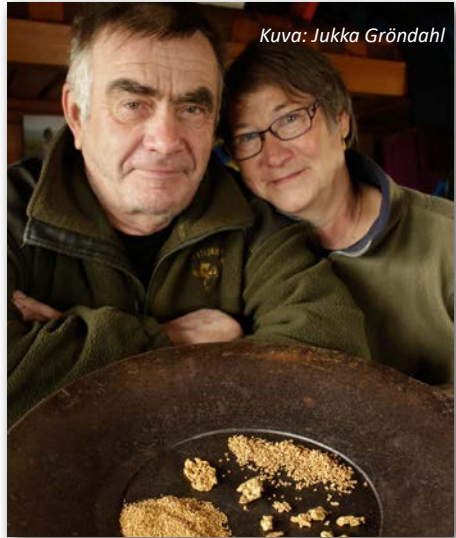
Vuoden 2026 vaihtuvat näyttelyt

Kultamuseolla on ensi kesänä kaksi vaihtuvaa näyttelyä. Ensimmäinen ja pienimuotoisempi kulkee työnimellä **"Museon väen taidepoiminnat"**. Kyseinen näyttely on esillä touko-kesäkuun vaihteesta elokuun alkupuolelle saakka. Näyttelyyn otetaan museon pienestä taidekokoelmasta itse kultakin työntekijältä pari taidepoimintaa. Lisäksi näyttelyyn tulee muutama erityylinen teos, joista museovieraat voivat äänestää mieleistään.

Kausityöntekijät tekivät omat poimintansa ennen sesongin loppua, vakiporukka tekee valintansa talven aikana.

Saapa nähdä, löytyykö näyttelystä myös tämä Arvo Koiviston grafiikkatyö? Se selviää kesällä 2026.

Kuva: Jukka Gröndahl

Pidempiaikainen vaihtuva näyttely avautuu elokuun 2026 aikana, ja on esillä kevääseen 2027. Kyseessä on pitkän linjan valokuvaaja Jukka Gröndahlin valokuvanäyttely, joka tuo museovieraan silmien eteen kuvia Lemmenjoen kullankaivusta monen vuosikymmenen ajalta. Näyttelyn työnimenä kulkee tällä hetkellä **"Lemmenjoen konekaivun kulta-aika"**. Näyttelyn toteuttaa Gröndahl yhteistyössä Lapin Kullankaivajain Liiton kanssa, yhteistyössä on mukana myös Inarin kunnan kulttuuritoimi. Kesän 2026 alun näyttely on esillä Ivalossa, Kuulaassa.

Jukka Gröndahl on valokuvannut vuodesta 1977 lähtien.

Kuten jo edellisessä Rihlassa todettiin, Kultamuseolla järjestetään vastedes kahdet vuositalkoot aiempien kolmen sijaan. Järjestettävät talkoot ovat **kesätalkoot** ja **syystalkoot**. Talvitalkoot jäävät pois vuosijärjestyksestä. Tämä ei tarkoita sitä, etteikö talvellakin voisi yksittäinen tai yksittäiset henkilöt talkoilla: museolla on ollut ja on mahdollista tehdä vapaaehtoistyötä ympäri vuoden, kunhan ajankohdasta, käytännön järjestelyistä ja tehtävistä sovitaan.

Menneet

Syystalkoot järjestettiin syyskuun viimeisenä viikonloppuna eli **26.-28.9.2025** vaihtelevissa keleissä. Tehtävälista oli pitkä, mutta talkoisiin osallistui mukavankokoinen porukka ja listalla olevat tärkeimmät tehtävät saatiin tehdyksi. Seuraaviin talkoisiin jäi jotain pienempää ja pari paikan päällä havaittua hommaa.

Ulkoaluetta siistittiin haravoiden avulla ja Nurminen tuotiin Mutterikämpästä talviunille sisälle. Vedenotto pumppuineen järjesteltiin odottamaan seuraavaa kesäkautta ja lisäksi kaadettiin pari rakennuksen vieressä olevaa puuta. Suurempaan näistä oli jo lupa parin vuoden takaa. Isompana urakkana oli myös Härkäselän lasitavaran siirto ylimmäisestä

kerroksesta museon takapihalle odottamaan jatkokuljetusta. Tuttuja hommia olivat myös kanuunan huolto talvea vasten, auraskeppien laitto ulkoalueelle sekä kulkureittien rännien putsaus ja siirto talveksi jne.

Ulkoalue vei päähuomion, mutta sisälläkin löytyi tekemistä: tekstiililaatikoiden poistettavien objektien läpikäynti jatkui ja lehtikultapulloihin sidottiin tuotelappuja yms.

Kiitokset vielä kaikille reippaille talkoolaisille!

*Seuraavalla sivulla muutama kuva syystalkoista.
Kuvat: Kultamuseo/Hanna*

Tulevat

Seuraavat talkoot ovat vuoden 2026 kesätalkoot, joiden alustavaksi päivämääräksi on kaavailtu toukokuun viimeinen viikonloppu. Tarkemmin **perjantaista sunnuntaihin 29.-31.5.2026**. Nämä päivämäärät voi jo alustavasti merkata kalenteriin, mikäli talkoilu hyvässä porukassa kiinnostaa! Tuosta ajankohdasta pyritään pitämään myös kiinni, ellei luontoaiti myöhään sulavien lumien myötä päättä toisin.

Tulevista talkoista tulee vielä talvikaudella pari uutiskirjettä kokoelmapäällikön työvapaan (1.11.2025 – 28.2.2026) jälkeen. Pysykäähän kuulolla!

Muutamia kuvia menneistä kesätalkoista. Kuvat: Martti Kauppinen ja Kultamuseo/Hanna

GOLDEN WORLD 30 VUOTTA

Ympyrämällisen Golden World-rakennuksen sisätilat alkavat olla näyttelyiden rakennusta vaille valmiina. Ilmeisesti käynnissä on rakennuksen katselmus. Etualan pohjapiirrosta tarkasteleva punapaitainen mies on Lasse Kock, joka oli monessa mukana museon hyväksi.

Tämän vuoden Rihlan ensimmäisessä numerossa kerrottiin kansainvälisen näyttelyn syntyideasta sekä lyhyesti taustaa osastojen erilaiselle ulkonäölle ja koolle sekä rakennuksen katon muodolle.

Golden World-näyttely avattiin virallisesti uudessa rakennuksessaan kesäkuun alussa 1995. Tiesitkö tai muistitko, että itse näyttely avattiin ensimmäisen kerran yleisölle jo elokuussa 1993? Tuolloinen näyttely pystytettiin tilapäistiloihin Tankahoviin, ja siellä oli esillä kymmenen eri osastoa. Projektia oli tuolloin pari vuotta takana – ja parisen vuotta edessä, kuten jälkikäteen voidaan todeta.

Osalle museovieraista on aiemmilta vuosikymmeniltä tuttu Auraria, ulkoalue, johon saavutaan tultaessa Kultakylästä museon suuntaan. Sen rakennuskopiot olivat aikoinaan osa kansainvälisen puolen laajennusta ulkoalueelle, niitä pystytettiin niin ikään 1990-luvun alussa. Poikkeuksena on Dawson Cityn oopperatalon normaalikokoa puolet pienempi kopio, joka valmistui MM-kisoihin 2006.

Auraria siirtyi Kultakylän (Tankavaaran ravintola- ja majoituspalvelut) omistukseen vuonna 2015.

Golden World sai rakennusvaiheessaan apua erilaisten sponsorilahjoitusten muodossa. Golden Worldissa on vieläkin nähtävillä suurempia lahjoituksia antaneiden tahojen nimikylttejä. Lisäksi esimerkiksi Itä-Savosta saatiin sikäläisiltä Lapinkullan ystäviltä rekkalasti puutavaraa, yhteensä 15 kilometriä lankkua ja sahalautaa. Puutalkoisiin osallistuivat paitsi puutavaran lahjoittajat, myös sahaukseen osallistuneet ja puutavaran kuljettaneet henkilöt.

Kansainvälisen osion – Golden Worldin – varainkeruussa lanseerattiin nimikkoneliöt. Niiden tarkoitus oli ja on museon toiminnan tukeminen, alussa tuotoilla hoidettiin myös näyttelytilan lainaa. Neliön pystyi ostamaan 500 markalla, myöhemmin hinnaksi on muodostunut 100 euroa per neliö. Neliön ostaja saa valitsemansa vapaan neliöpaikan lisäksi ainajäsenkortin sekä osuustodistuksen.

Kuva vasemmalla: Pirjo Muotkajärvi esittelemässä nimikkoneliötä avajaisten vieraalle.

Kuva alla: Kaksi Itävallasta saapunutta osaston rakentajaa yhteiskuvassa Armi ja Timo Palonojan kanssa vuonna 1995 Golden Worldissa.

Kuva yllä: Aurarian ulkoaluetta rakennus- ja pystytysvaiheessa. Vasemmalla oleva Bodie Hotel on saanut katon päälleen, ulkopinnoitus puuttuu vielä. Oikealla oleva Columbia Gazette Office on lopullisessa ulkoasussaan. Oikealle puolelle jää vielä pari muuta rakennuskopiota.

Kuva oikealla: Museonjohtaja Inkeri Syrjänen vuorollaan muurauslasta kädessään. Kyseessä ilmeisesti Golden Worldin peruskiven muuraustilanne.

Kultamuseon väki toivotelee mukavaa loppuvuotta
sekä oikein hyvää joulunaikaa ja kultaista uutta
vuotta 2026!

Kuva: Kauko Launonen

